

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-08-08

Vår referens

Ingrid Hansson
Utvecklingssamordnare
ingrid.c.hansson@malmö.se

Remiss Socialdepartementet - En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23), STK-2 GRF-2024-13146

Sammanfattning

Socialdepartementet har skickat utredning *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)* på remiss till Malmö stad. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiva till utredningens förslag och tillstyrker ny lag samt föreslagna lagändringar. Vidare bedömer grundskoleförvaltningen att utredningens förslag bidrar till ökad likvärdighet över landet i frågorna samt förbättrat skydd för barn- och ungas hälsa, liksom den allmänna folkhälsan, i förebyggande syfte.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen
2. Grundskolenämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad

Beslutsunderlag

- Remiss
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU240816 Remiss Socialdepartementet - En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23), STK-2
- Förslag till yttrande GRN 240828 Remiss Socialdepartementet - En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23), STK-2 GRF-2024-13146

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2024-08-16

Grundskolenämnden 2024-08-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Socialdepartementet har skickat utredning *En trygg uppväxt utan nikotin, alkohol och lustgas (SOU 2024:23)* på remiss till Malmö stad. Utredningen har bla. haft i uppdrag:

- Analysera och lämna förslag på hur skyddet för barn och unga kan stärkas, bl.a genom reglering av lustgas i berusningssyfte och frågor som berör marknadsföringen av alkohol, produktkrav för tobak och nikotinprodukter, förbud mot langning av tobak och nikotinprodukter samt tobaks- och nikotinfri skoltid.
- Analysera konsekvenserna av ev förändringar i ANDTS-strategin som löper år 2022-2025. Arbetet med att minska skadeverkningarna av alkohol och spel om pengar, motverka narkotika och doping samt minska tobaksbruket är en strategiskt viktig del av det samlade folkhälsoarbetet. Goda uppväxtvillkor är av stor betydelse för att uppnå jämlik hälsa både som barn och vuxen. ANDTS arbetet är en viktig grund för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk.

Syftet med uppdraget är att säkerställa en sammanhållen och systematisk reglering inom området för att uppnå en effektiv och rättssäker tillämpning till skydd för folkhälsan, med särskilt fokus på att uppnå en hög skyddsnivå för barn och unga.

Nedan presenteras de förslag som främst berör grundskolenämndens verksamheter samt reglemente och inte andra myndigheter eller organisationers uppdrag. Förslagen förväntas få positiva konsekvenser för barn och unga samt på folkhälsan som helhet. Förändringarna bedöms inte påverka grundskolenämnden ekonomiskt.

Förslag: En ny lag om lustgas:

Användningen av lustgas har ökat bland barn och unga de senaste åren i berusningssyfte. Lustgas ska inte få säljas till någon under 18 år eller om det finns anledning att tro att den ska användas som berusningsmedel till privatperson, även över 18 år. Mängden lustgas som får säljas eller fyllas på per köptillfälle kommer också att begränsas. Langning förbjuds. Folkhälsomyndigheten har tillsynsansvar. Föreslås träda i kraft från den 1/1 2026.

Förslag: En rök-, tobaks- och nikotinfri skoltid:

Elever i förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan samt motsvarande skolformer ska inte få röka, vejpa eller snusa under den tid då undervisning pågår i skolan. Förbudet gäller i skolbyggnaden och i närområdet kring skolan samt skolutflykter och skolresor. Det är huvudman för skolan som ska ansvara för att förbudet följs. Kommunen kommer att ha tillsynsansvar precis som idag för rökfria miljöer. Folkhälsomyndigheten kommer att ta fram informationsmaterial till skolpersonal och elever samt uppdatera sin webbsida ang, förändringarna i lagstiftningen som föreslås införas den 1/7 2026.

Langning förbjuds. Åldersgräns 18 år. En högsta tillåten nikotinhalt ska införas för tobaks- och nikotinsnus och då det gäller tobaksfria nikotinprodukter ska de ej få säljas om de inte innehåller minst 20 portioner. Priset tros komma att avskräcka ungdomar.

CAN:s (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) senaste skolundersökning 2023 (åk 9) påvisar att användandet av rökfria tobaks- och nikotinprodukter har ökat på senare år bland unga. Att förbjuda användandet under skoltid tros resultera i mindre gruppträck från kompisar om att testa. Det har också påvisats att dessa smaksatta produkter, med mint eller fruktinslag, gör steget till ett framtida beroende enklare. Tobaksfria nikotinprodukter får inte ge sken av att de är en hälöfördel. (e-cigarett mm).

Förslag: Alkohollagen är en skyddslagstiftning:

Lagens syfte är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar och främsta åtgärd är åldersgränser och regler för servering av alkohol. Informationstexter om alkoholens skadeverkningar vid marknadsföring är viktigt och behöver utvidgas. Särskilt viktigt då reklam vänder sig till ungdomar på sociala medier och foton ger en förskönande bild av alkohol användning. Marknadsföring får idag inte riktas till någon under 25 år, vilket inte följs på nätet/sociala medier. Evidensbaserat är att barn som får alkohol hemma dricker sig berusade oftare än andra barn och att börja dricka i tidig ålder ökar risken för alkoholproblem.

Grundskoleförvaltningen tillstyrker och bedömer att utredningens förslag bidrar till ökad likvärdighet över landet och är viktiga för allt förebyggande arbete inom ANDTS området, för att reducera ev. framtida skadeverkningar för barn och unga och landets folkhälsa. Skolornas elevhälsa och övrig personal har en viktig del i att tidigt upptäcka ev bruk hos elev samt samarbeta med vårdnadshavare och andra instanser i ärendet. Skolan ska också utbildas om lagförändringarna och innebörden av dem utifrån elevernas ålder och mognad. Preventionsarbetet som har bedrivits mot rökning under många år är ett lyckat exempel då rökningen har minskat i Sverige. Målet är ett rökfritt Sverige år 2025.

Ansvariga

Mats Johnsson Utbildningschef
Peter Lindberg Förvaltningschef